

Angora.

Historicko-romantický obraz od F. Čechy.
Angora.

KAPITOLA III.

Zamiloval se na chvíli, bytosti vš kol se obléháje, jakoby na obličeji každého žiti chtěl myšlenky jeho, neb outinek slov svých; možná být spokojen, nebo něko líbezně pokynul hlavou, netlil opět promluvil: "To jest nyní vše má, snáze ji vřičím, a die toho ne říkám. Radovánky naše se skoučily, všechno jest na čas, jen Báh jest na věky!" doložil o pravdivé, že dieho bylo, která on, jen nevěřil v nic, než v rozmar svý, takovou opravdovost slovům svým dáti mohl, a ba i vždy to byla od dětinství naučená přepověď, naučená i opravdovost při ní. Sultán se ubíral dále, plebáží neslábná vojska kolem Brussey shromážděná, všem oznamoval vůli svou, ještě dnes ku předu se hnoiti, k vítězství je věsti, jeničarům sliboval slávu, divokým horďám pouiti a hor Asiatckých kofiat a radovánky v loktech jen a panen tatarských, a právě ti, co před hodinou ještě nejvíce volali: "Ubijte ho, ubijte kacíře — odjadlika!" nejvíce i nyní jásali sultanovi vatic, který pouze družinou svou doprovázen beze vsi jiné obrany, krom své osobnosti a hrůzy jména svého, nekonečné a nečíslné tábory jejich promládal, radoval se z toho, že pometa sultanova za provinění jejich je v zápatí nesthá.

"Ah!" mluvili mezi sebou a pohrdáním, když se byl sultán od nich vzdálil, "co ta za sultana? — již to není více on sám, ani trestati neumí!"

"On je již pohrdá?" mluvil k sobě Lazarevič, k táboru svému se ubíraje, "že mu nestojí za trest? a přece je nejhoršímu trestu vydáván, bludu a žitni; až jen ta mesera, co vyplníti mají, přišli velikou se nostate!" kroutil povážlivě hlavou.

"Nevim, nevim," mluvil Timur tal hlasitě k pouličeným emírom svým, "zdali by lépe nebylo, hoditi jim několik hrstí zlata na závdavek kofiat bud-ucí; známť já je, zlato je láká k věrnosti ja ko psa kost, anebo již mělo něs kolik hlav padnouti k zemi, jen krev je udrží v hrůze a poslušnosti. A co jich pohyne hladem a žitni, to nebude trest sultanův, ale Allahův, osud nevyhnutelný, a potom v den rozsohdný — eh! což nám po tom, jest to vůle sultanova, a kdož se může zpočívati proti vůli jeho, Bismillah!"

"Allah Akhbar!" přivědli emírové.

Vytrhli toho sam'ho dne ještě; z předu Štěpán Lazarevič s bojovníky křesťanskými Srbska, Bulharska, Bosny a Albánie; drábů ho dne teprv za ním Timurlaš s horďami voják asiatských, a třetí den konečně hnal se Bajazet sám se svými janičary ku předu, a s ním Mileva se synem svým, kterou nikdy nepouštěl od boku svého, tobas se i na čas, rozsohdnělý, s tělesnými vřadami odalisk a saltimbanek svých zahavoval.

Voině táhli přes Tokat k Angore, na kterémto pochodu neosmřněl třpěla vojska asiatská horkem a vším nedostatkem, ne bo buď z donucení, nebo zdmyšl. ně plonila vojska Lazarevičova o den před nimi táhnoucí všechno, co jen v zážeb se dáti mohlo.

"Dobře tak, dobře tak!" hlasil sobě bradu Kasančič, jenž první oddělení vojska křesťanského vedl, "ani a polovici lidu svého nedorazí Bajazet na místo, Báh sám mu mozek spleti, že samochtě lid svůj hubí. Ah, aba Jefreme!" obrátil se najednou k tomuto nerozsohdnému společníku svému "pohled tam ku předu na tloupu jezdů na koních osadnětých, že až hnušou se podivati jak na koně tak na jezdce, jak akákaři co roj kobylek, to jsou Tataři. Aj, při sám Báh! u čerta! ten Timur není tak hloupý, aby nevěděli, daleko-li každě den urazíme. Nechte, junáci, nechte!" zvolal pak na svoje, když náhle se slídili Tataři pouiti se chýli, "proč by nevěděli Timur o každodenním noclehu našem? Ordýnce na Bisurmana a skáza boží na Bajazeta!"

Tak přitáhla vojska sultanova až k Angore, kde je Timur a Tataři svými, o každém pohybu je-

lich dobře zpraven byt, v nedohledném postavení očekával.

Byloť to to samé bojště, kde Pompejus Mithridata, tohoto posledního krále, který se proti římské civilizaci opřel, porazil, i stát se, jakoby jakási zvíštiná pod od stouletí k stouletí vojaka k tomu navrátil, aby se vždy na témž a samém místě setkávaly, a jakoby vědomě již se před jistá místa, co okraje kolbitě, pro ona vnitřní vřadění živloštonova byl ustanovil.

KAPITOLA IV.

Sunce 28. července r. 1402 splanulo nad Angorou, slunce patřivá, jehož každý paprsek ohniskem se bříti sděl, pod nímž pramany vodní bluboko v zemi vytrahují, úrodná semě v plask se mění a skály i hory šolové a granitové pod vřiti jeho vápeni, že se lesknou, co balvany ryšého stříbra. A toto plamené slunce zblíží se dnes ve vřání, jenž po sršvátí údolí a vřchy před Angorou na kolik mil daleko; v pozadí viděti s hory, kde Bajazet uprostřed stráží a vo evředě svých krajinu rohlíží, město Angora samo s jeho baštami a hradními věžmi, a jeho paláci a mečety s jich minareti do vše žnjící cími; báslivě ticho, skoro mrtvo panuje nad ním, nad krajinou celou, již nepřehlédnouti lze, nad tím nesčíslným množstvím bojovníků obou Asii, jenž oba despoti a největší iudobonci věku svého, Bajazet i Timur, v boj proti sobě na horách a v údolích Angorských byli postavili; jen ržání koňů, chřest zbraně ruší toto ticho raní, skoro děsně při těch stotisících lidu k boji shromážděného; bojovníci sami hledí mlčky na řady svých, zas na nepřitele, rovně vdešim svým. Tam za tekou od údolí po horách až k temením jejich žernají se huhaté boranice Tataři i Peršané, přěch i jzdóných, jejich neméně než pětkrátstotisíc údolí a hory pokrývá; padací slonů, co tolik trvati, stojí v čele šiku tatarského, v jehožto středu na vrchu, s něhož krajinu celou přehlednouti možná, dobře viděti jest skvostný stan Timura chana; nejdělnější emírové Persie a Tatarska se hemží kolem něho, k službám i otroctvům na kynuti chanova volní jsouce. Dobře rozeznati jest rozdělení voják tatarských v do vět šorbů, počet to tatarům svatý, jimž čtyři synové a pět vnuků Timurových vévodí. Miran šach, nejstrašší syn jeho, ve všem aborám pravéh křídla, tam na vřšněně vidět skvostný stan jeho, ale ne tak skvostný jako jest stan chana, otec jeho; šach Rokh a Khallil, druhý a třetí syn jeho, veš křídla levému; mládež a vnuk Timurův, syn jeho prvorozeného Džehangira, miran Mohamed veš vzor mladosti své sředu tatar-kému, čtyřicet nejkušnějších emířů jest tomuto mladému vévodě přidáno, jehož stan se uprostřed údolí mezi tekou a ošpatím hor vypíná.

S protějš hory vidí Bajazet dobře celé sesikování vojska tatarského, jimž i chanem jeho se vzdálil, v Brusse byl opoverhoval, on opoverhoval jim ještě před několika dny, když potap-ě od něho, jenž jej na těch samých místech k boji přípr ven očekával, se odvrátil, a jen pro zábavu svoa, snad také, aby okázal, jak málo mu na bomba držel v parnu a vedru července asiatského, při kterémžto zářavě 5000 koňů a veliký počet bojovníků žitni a unavením zabynulo, osud Bajazetův jej strhoval den ode dne vřdů hlouběji ve vir svý; a nyní, když po druhé drží sultán k Angore, po třech dnech vzdálení se svého, opět přitřhli, našel Timura opět nejenom na témž samém místě, proň velmi přibohdném, k boji připraveného, ale i shledal, že mu Timur každé přístup k řece zametzá, a že si vody jinak opatřiti nemůže, nežli bojem rozhodným pod okolnostmi proň nejhoršími, neechce li se dáti na zpáteční tažení, hrdošti jeho potupně, neanesitelné.

Bajazet prohlíží s hory své sesikování vojska tatarského a diví se jemu: "Bismillah!" vykloosne mu bezděky z úst, "kdožby si byl pomyslal, že pěstucha ten tolik napadu mít může, takto se mi postaviti v cestu? Šajtan je s ním a šabelká moc jeho; mne ale

nadehnul sbílas jedovatým dechem svým, že jsem mu před tím m dny popustil stanovník svoje," přijpni se vřivou hlavou, a pověřtefnou oddaností v osud svý. Pokyvovali na sebe vojevůdci jeho, mrknám a jistími posušký vybláží se sebe, pronděti několik slov, buď radu, nebo osu, k sultánovi, ale nadarmo, nikdo si nevtrouil, avšak náhlý hoř pána neuběšeného na hlavu svou slovetem pokyvrám, ucha jeho ale vnitřně smělím. Tu se od vřšti šoliman, nejstrašší syn sultánův, jenž na pravém křídle vakerfem vojskům Asie vévodil, osloviti otec svého: "Moudřej se sbne mori šajtana i osidím jeho, sultane oče můj!"

"Co s tím mluvíš?" ptal se prodce Bajazet, oko jeho, před tím skoro vyhasel, jaskřilo se opět, "že abyneme, na těchto li mi stoch boj podostoupím," odpoví neobroženě šoliman, "covneme li zpět, volno nám na přibohdném místě očekávati ontok Tatařů, anebo upusti li Timur od Angory a zpět li se hne, nic nám vaditi nebude, postiti se za ním a honiti jej i hordy jeho pouiti celou až v Samarkand samý."

"A já — am utikat před ním, Bajazet před Timurem, sultán před pacholkem?" zklíknul padláh v největší nevoli, "a to mi radí syn můj, abych pralil slávu svou i jdiž, jdi!" pravil potupně, "ty nejsi krev krve mě, synu otroky-ně! pošláš hordy nepřítel, a ne sílu vlastní, sílu bojovníků svých," dolozil hrdfm okem po věšlášf h vojevůdci h svých se obléže, až utkvělo oko jeho na nejmladším synu Mohamedovi.

"Otec můj nepočape v bíto jméno Bajazet Iderim!" pravil tento s dětakou, nerozumnou prostofekostí. A to bylo právě stanovím, že osud již strhl Bajazeta ve vir svý, že on nad touto nerozumnou odpovědi se zardoval, a k Mohamedu s koněm se přibohví, náruživě ho k praom tisknul:

"Ne, nezhanobím jméno svoje, synu můj!" mluvil radostně, "ano ty s syn můj, a naděje Hse mě: již zitra ti okázá, jak nepřátely své někdy porážeti má!"

"Ten, naděje Hse? on, syn křesťanky?" prohodil závistivě šoliman přidušeným hlasem. "Oče sultane!" promluvil hlasitě, a vzdorovitá hrdošt se zrcadila ve vět šorbů, počes to tatarům svatých, jimž čtyři synové a pět vnuků Timurových vévodí. Miran šach, nejstrašší syn jeho, ve všem aborám pravéh křídla, tam na vřšněně vidět skvostný stan jeho, ale ne tak skvostný jako jest stan chana, otec jeho; šach Rokh a Khallil, druhý a třetí syn jeho, veš křídla levému; mládež a vnuk Timurův, syn jeho prvorozeného Džehangira, miran Mohamed veš vzor mladosti své sředu tatar-kému, čtyřicet nejkušnějších emířů jest tomuto mladému vévodě přidáno, jehož stan se uprostřed údolí mezi tekou a ošpatím hor vypíná.

"Vím to, vim!" přivědli a namítavou tváří Bajazet, "vřdyť jsem nejednou vřlal prvorozeného svého uprostřed nepřátel, honiti je na všechny strany, jak Satan pisek poušě rozprašuje; jen podnětu mu třeba, to je to!" doložil, a opět se jal prohlédati sesikování voják svých. Pohled na janičary, ty sokoly bojů, jak on je naxřval, ve středu šiku stouletí, na bojovníky srbské pod Lazarevičem na levém křídle postavené, jej naplnil důvěrou v jisté vítězství, jež před tím jen hrdfm vzorem k praporům svým připoutati usiloval.

"Miloš Allahova jest se mnou," chlubil se před vojevůdci svými, "že jest mnozí! che slávu mou. Zitra budeme vidět tam ty hušné kobylky na ontěku," okázal k hrdfm tatarům, "i postelem skupí jejich cestu až k Samarkandu, kde splním připověď svoa, a kaduny Timurovy rozdělym mezi věrné své."

"Hřich jest súb takový!" šoptali emírové mezi sebou.

"Pranit haremý číst, nezřetato nikdy bez trestu," kroutili jin povážlivě hlavou, "A což zvíštili Timur, Allah Akhbar?" ptali se vespolek. Oni nesdělili stejnou důvěru ve vítězství se sultanem svým. On však, kochaje se v duchu zřejšího porážkou opoverhoaných jim Tatařů, neslyšel šeptý jejich, nezřetmal sobě těch povážlivých tváří jejich; obavy a pochybnosti svých zcela zpřotěhl, jak obyčejně v den před bitvou s vesleou myslí vracel se ku stanu svému na pohohí sadněžim za líky prvými postavením.

"Zitra s prvními rosbřekem denním budete přibohyšáni k boji, k novému vítězství k slávě nově," pravil již napřed vítězoslavně, propouštěje vojevůdce své, "šolimane, ty máj prvorozený," oslovil vřcho, který zasměšle, ještě uražena nad potupnou otocem mu učiněnou se čítá, s drufjmi emiry jej byl následoval až ke stanu, "spochám se na připověď tvou d' a zvíštiliho!"

"Bismillah!" pravil šoliman zádušně, a tajněm vřevem, "skutky osvědčím, a t' se ponajpr, pávod svši, nikoli slovy dětakými."

Sultán pokynul několikráte hlavou hladí spokojeně bradu svou, odpověď ta mu nebyla byla nemilá; věděl, že přechou a hrdošti syn jeho raději zahyně, než by ostoupil; a krom toho stáel tak doba hrdf vador synu jeho; přece však ho bez dalšího slova od sebe propustil, nejmladšího ale Mohameda pojal za ruku a vedl do stanu svého.

Stan sultanův — palce to malý s hedvábi a damšku na ředých postelcích, na čtyřech sloupcích stříbrných, znalí všem podle po svátého praporu prorokova jeří nad ním vládl, podle slátého poloměsice s hvězdou, jenž s protšfedka jeho na ředí stříbrné vysoko vřičival. Stráž tělesná sultanova, s desíti tisíc mužů sestávající, stěhla stan ten, před nímž se letně služebnictvo hemžilo. Nepohřevalo tedy Bajazet ničeho, ba ani rozkoš lásky, ne bo krásná Mileva obřvala stan ten společně s ním, Mileva, srdci jeho nejmliejší, když vřně vřně mysle jeho nepoutaly; nescházelo něho Bajazetovi, než divoké plesy Drinopolské neb divoké láska odalisk Bruskských, na ty však zapomněl v ryku válečném, ryk ten mu nahražoval zpěv odalisk, a harcování koňů na pochodu neb při šikování tance saltimbanek, slova Milevy zapudila všechno upamatování na báje, smelnost rosdmýchující, povídač jeho, a důkazy lásky její, vši nízké smyslnosti prostě, mu kouzlitily blaženosti ráje Allahova prorokem následovníkům svým přislibněš. Bajazet byl na pustých horách Angorských šťastnějš, než býval kdy v Drinopoli neb Brusse při d'vokých hodech a pustých ra'ovánkách svých; a dnes, když do stanu svého se s synem svým Mohamedem vstupoval, dmula naděje jistého vítězství, jisté slávy praa jeho, a proto s jaskřím se okem, a planoucí tváří, a úsměvem kolem út rozhrnul opony až patěho o dělení stanu, a vystoupil před Milevu se synem jejím.

"Hosudarko," oslovil ji, "raduj se se mnou a vyjasní tváf svou v dalekou budoucnost, plnou slávy pro te a syna tvého; džino ve státi na stráží při plodu a rození jeho, že farya se z něho stal již v mladosti jeho."

"Syn můj je sy em tvým, pane můj!" dí pokorně Mileva, ale pokora ta se podobala spíše mlodstivému sněžení se velitelnýně k služebníkovi svému, "krev reka proudí v šikách jeho; co učinil tak velikého, že jej otec jeho a otec jeho je Bajazet, tak vychvaluje?"

"Rámě jeho jsou potud slabé k řinám, nerozsvihnou šatagan, aby zadržnul až ke kosti; co ale více jest než síla ramene, duch a mužná odvážnost v srdci ješš dětinském již rozvřtá, to jej učinilo drahfým srdci mému, hosudarko! drahfím, nežli mi ho činilo vědomí, že je synem tvým," dí sultán padláh velmi lichotně, i pojal Milevu za obě ruce a hleděl vrončně do očí jejích; "on jediný pamatoval dnes otec svého, mne padláh, kdy vřični, jež druhdy v boji sobě povýškovati jsem slýchval, ba i šoliman, prvorozený syn můj, k hanebnému ontěku mi radili, on jediný byl pamětliv slávy mě, sláva otcova aby nezkaleně ostavena byla potomstvu. Bismillah!" dí hlasem povřšeným, "jen on jediný bude následovníkem mým; v ruce je ho složím někdy budoucnost Hse své a vládu poloměsice nad ohorním celým, sultanem — Validě!" Na důkaz toho řinám — dí, dítě je ště, vřdceem záložního ojska mé ho, jež zřitelého dne společně s emířem z Amasice povede!" pravil k Mohamedu.

Mohamed se radostně zasmál, tělesknil rukama, zcela jako děcko, když došáhlo dávo žládné hřřky: "Haha!" jásal v rado-

sti dětinské, "já viděl teba, rže mě, jako v Brusse houfy buřič pohledem svým rozsohdli; zblitděl, že nadarmo jsem se na tš nedival; je li rže má slabá, aby šataganem vláda, jest sílná dost k vřstřelení špu. Ha, já vřdceem jsem, jako bratři moji, co skvostivřm okem, s pohrdáním na mne zblitzej," vypnul se do vřšky, tělesknoř rukama, podepřel je v huš, a hleděl vřkou sebe a takovřm sebevědomím, jakby od něho oěif vřstředek dne zvíštiliho zvlášť; arol, vřdyř dško byl.

Nikdo si nevědmal slov ni pořiněti jeho; matka neslyševši chvělu syna svého a út Bajazetových, pohledla z prku s láskyplným hrdošti na dítě své, když ale sultán, otec jeho, jeho jej co náledovníka svého jmenoval, tu splanulo oko její, zarděla se tvář, řadra se dmula předtého bu-ducenosti, kdy ona, sultanka — Validě vládnoucí bude jmémem syna svého Hse otomanckého.

"Postarám se o to, aby slova tvoje pravdou se stala," leptaia pro sebe s odhodlaností mužnou. Zpomínka na Brusse a na zhouření tamní ale dotknula se co blek Bajazeta, zachvěl se, podivně předtuchy vznikaly maně v duši jeho, a bezděky se vinulo polohlasitě z úst jeho: "Brussa! Abdallah!" — Chvětil tak setrvál v myšlenkách trapnějš, pak potřásl hlavou, jakoby mocně se třásl třil tu s dušou své, přešel si dlani obléže, a úsměv si pobrašval opět na tváři jeho: "Slova dervišova mohou jen lžou děšiti, a já sultán bym se jich lekati měl? Vřtek třetěnce nenaháj z k vysokosti mě, nepoleká junáky mě a ty bojovníky Srbska — Allah!" zaplesal školodilně, "tvá mllost spořivá nad vřzývání proroka tvého, slepotou jej porazil Koory?") jich prorok Issa,**) jich křif ničeho nezmůže proti Mohamedu, proti poloměsici; sami by, spojení, avrotitit mohli Hse otomanckou, a oni bojují pro ni, ba oni sami ochránit tvání její; Allah il Allah, Muhamed rasul Allah!" **) zvolal hlasitě, opět v jistě vítězství se vysmlvil.

Slova jeho probudila Milevu z nadšení jejího ke skutečnosti; ještě jednou se mihnul paprsek radosti v oku jejím, ještě jednou si pohrál úsměch blažeností kolem rtů jejích; maně však zmizely tyto známky, jakové obraznost její o budoucnosti slavné již byla kouzlitila, zmizel i živější ruměnce a tváře její, byla opět chladná, rozvážná, přemřšlejšící o každé obtěži, jižto buď přitomnosti v sobě chová, buď budoucnost v cestu klášti může.

"Stýžela jsem chvělu syna svého z út otcových," pravila na oko povděčně, skoro pokorně, "alyšela jsem i síb tvój, hosudare padláh, že tentěž syn tvój i náš dědicem býti má slávy tvé, a jest to dědictví nebezpečné; vřdyť starší synové tvoji mu závidí, a dobrovolně nepřipustí, aby on se opasal mečem Othmanovým; než to všechno překonáno bude," jistila hlavu hrdf povznesou, "budoucnosti se nelekám, ale—"

Zamilovala se, uprouc zrak svůj na Bajazeta pronikavě, vřstřázně. "Čeho tedy, při sám Allah," ptal se Bajazet netrpělivě, "žeho se tedy lekáš, hurisko má, jejížto srdce duch hrdfinský obřvá?" "Přitomnosti," pravila sultanová krátce ale důrazně.

"Já ti nerozumím, Mashallah!" odpověděl sultán skoro uražen.

"Pravděchá se, a to vřš, hosudare, jasny pane můj," mluvil li chotěš Mileva, aby trpkost ve slovech spořivajcí lahodu zvuku zastřela, ano nahnula se i k němu, že dech její tváf Bajazetovu vřval, "to vřš, že povřst jest jak šajka před davcem po pouiti uhánějšící, a davčeta ta prošla i oponami stanu až k úšm mým, že nebezpečno v těchto místech bojovati s Timur — chanem."

"Zadrž!" zvolal prudce Bajazet, "on chan?! pěstucha je to, otrok, šolník, ješš zřira již vřdím die řodu a zásluhy jeho v řady nejnížších otroků paláce svého; zřira již zřvat budeš, jak se nečecané hordy Tataři roz před rykem bojovníků mých roz práši, jak písek poušě, když Šarpani dok zaduje, a ve vítězosi vř povede tebe, hosudardo má, až do Samarkandu, abys sama viděla, jak toto hrdf sídlo jeho v

stí dětinské, "já viděl teba, rže mě, jako v Brusse houfy buřič pohledem svým rozsohdli; zblitděl, že nadarmo jsem se na tš nedival; je li rže má slabá, aby šataganem vláda, jest sílná dost k vřstřelení špu. Ha, já vřdceem jsem, jako bratři moji, co skvostivřm okem, s pohrdáním na mne zblitzej," vypnul se do vřšky, tělesknoř rukama, podepřel je v huš, a hleděl vřkou sebe a takovřm sebevědomím, jakby od něho oěif vřstředek dne zvíštiliho zvlášť; arol, vřdyř dško byl.

Nikdo si nevědmal slov ni pořiněti jeho; matka neslyševši chvělu syna svého a út Bajazetových, pohledla z prku s láskyplným hrdošti na dítě své, když ale sultán, otec jeho, jeho jej co náledovníka svého jmenoval, tu splanulo oko její, zarděla se tvář, řadra se dmula předtého bu-ducenosti, kdy ona, sultanka — Validě vládnoucí bude jmémem syna svého Hse otomanckého.

"Postarám se o to, aby slova tvoje pravdou se stala," leptaia pro sebe s odhodlaností mužnou. Zpomínka na Brusse a na zhouření tamní ale dotknula se co blek Bajazeta, zachvěl se, podivně předtuchy vznikaly maně v duši jeho, a bezděky se vinulo polohlasitě z úst jeho: "Brussa! Abdallah!" — Chvětil tak setrvál v myšlenkách trapnějš, pak potřásl hlavou, jakoby mocně se třásl třil tu s dušou své, přešel si dlani obléže, a úsměv si pobrašval opět na tváři jeho: "Slova dervišova mohou jen lžou děšiti, a já sultán bym se jich lekati měl? Vřtek třetěnce nenaháj z k vysokosti mě, nepoleká junáky mě a ty bojovníky Srbska — Allah!" zaplesal školodilně, "tvá mllost spořivá nad vřzývání proroka tvého, slepotou jej porazil Koory?") jich prorok Issa,**) jich křif ničeho nezmůže proti Mohamedu, proti poloměsici; sami by, spojení, avrotitit mohli Hse otomanckou, a oni bojují pro ni, ba oni sami ochránit tvání její; Allah il Allah, Muhamed rasul Allah!" **) zvolal hlasitě, opět v jistě vítězství se vysmlvil.

Slova jeho probudila Milevu z nadšení jejího ke skutečnosti; ještě jednou se mihnul paprsek radosti v oku jejím, ještě jednou si pohrál úsměch blažeností kolem rtů jejích; maně však zmizely tyto známky, jakové obraznost její o budoucnosti slavné již byla kouzlitila, zmizel i živější ruměnce a tváře její, byla opět chladná, rozvážná, přemřšlejšící o každé obtěži, jižto buď přitomnosti v sobě chová, buď budoucnost v cestu klášti může.

"Stýžela jsem chvělu syna svého z út otcových," pravila na oko povděčně, skoro pokorně, "alyšela jsem i síb tvój, hosudare padláh, že tentěž syn tvój i náš dědicem býti má slávy tvé, a jest to dědictví nebezpečné; vřdyť starší synové tvoji mu závidí, a dobrovolně nepřipustí, aby on se opasal mečem Othmanovým; než to všechno překonáno bude," jistila hlavu hrdf povznesou, "budoucnosti se nelekám, ale—"

Zamilovala se, uprouc zrak svůj na Bajazeta pronikavě, vřstřázně. "Čeho tedy, při sám Allah," ptal se Bajazet netrpělivě, "žeho se tedy lekáš, hurisko má, jejížto srdce duch hrdfinský obřvá?" "Přitomnosti," pravila sultanová krátce ale důrazně.

"Já ti nerozumím, Mashallah!" odpověděl sultán skoro uražen.

"Pravděchá se, a to vřš, hosudare, jasny pane můj," mluvil li chotěš Mileva, aby trpkost ve slovech spořivajcí lahodu zvuku zastřela, ano nahnula se i k němu, že dech její tváf Bajazetovu vřval, "to vřš, že povřst jest jak šajka před davcem po pouiti uhánějšící, a davčeta ta prošla i oponami stanu až k úšm mým, že nebezpečno v těchto místech bojovati s Timur — chanem."

"Zadrž!" zvolal prudce Bajazet, "on chan?! pěstucha je to, otrok, šolník, ješš zřira již vřdím die řodu a zásluhy jeho v řady nejnížších otroků paláce svého; zřira již zřvat budeš, jak se nečecané hordy Tataři roz před rykem bojovníků mých roz práši, jak písek poušě, když Šarpani dok zaduje, a ve vítězosi vř povede tebe, hosudardo má, až do Samarkandu, abys sama viděla, jak toto hrdf sídlo jeho v

stí dětinské, "já viděl teba, rže mě, jako v Brusse houfy buřič pohledem svým rozsohdli; zblitděl, že nadarmo jsem se na tš nedival; je li rže má slabá, aby šataganem vláda, jest sílná dost k vřstřelení špu. Ha, já vřdceem jsem, jako bratři moji, co skvostivřm okem, s pohrdáním na mne zblitzej," vypnul se do vřšky, tělesknoř rukama, podepřel je v huš, a hleděl vřkou sebe a takovřm sebevědomím, jakby od něho oěif vřstředek dne zvíštiliho zvlášť; arol, vřdyř dško byl.

Nikdo si nevědmal slov ni pořiněti jeho; matka neslyševši chvělu syna svého a út Bajazetových, pohledla z prku s láskyplným hrdošti na dítě své, když ale sultán, otec jeho, jeho jej co náledovníka svého jmenoval, tu splanulo oko její, zarděla se tvář, řadra se dmula předtého bu-ducenosti, kdy ona, sultanka — Validě vládnoucí bude jmémem syna svého Hse otomanckého.

Zamilovala se, uprouc zrak svůj na Bajazeta pronikavě, vřstřázně. "Čeho tedy, při sám Allah," ptal se Bajazet netrpělivě, "žeho se tedy lekáš, hurisko má, jejížto srdce duch hrdfinský obřvá?" "Přitomnosti," pravila sultanová krátce ale důrazně.

"Já ti nerozumím, Mashallah!" odpověděl sultán skoro uražen.

"Pravděchá se, a to vřš, hosudare, jasny pane můj," mluvil li chotěš Mileva, aby trpkost ve slovech spořivajcí lahodu zvuku zastřela, ano nahnula se i k němu, že dech její tváf Bajazetovu vřval, "to vřš, že povřst jest jak šajka před davcem po pouiti uhánějšící, a davčeta ta prošla i oponami stanu až k úšm mým, že nebezpečno v těchto místech bojovati s Timur — chanem."

"Zadrž!" zvolal prudce Bajazet, "on chan?! pěstucha je to, otrok, šolník, ješš zřira již vřdím die řodu a zásluhy jeho v řady nejnížších otroků paláce svého; zřira již zřvat budeš, jak se nečecané hordy Tataři roz před rykem bojovníků mých roz práši, jak písek poušě, když Šarpani dok zaduje, a ve vítězosi vř povede tebe, hosudardo má, až do Samarkandu, abys sama viděla, jak toto hrdf sídlo jeho v

stí dětinské, "já viděl teba, rže mě, jako v Brusse houfy buřič pohledem svým rozsohdli; zblitděl, že nadarmo jsem se na tš nedival; je li rže má slabá, aby šataganem vláda, jest sílná dost k vřstřelení špu. Ha, já vřdceem jsem, jako bratři moji, co skvostivřm okem, s pohrdáním na mne zblitzej," vypnul se do vřšky, tělesknoř rukama, podepřel je v huš, a hleděl vřkou sebe a takovřm sebevědomím, jakby od něho oěif vřstředek dne zvíštiliho zvlášť; arol, vřdyř dško byl.

Nikdo si nevědmal slov ni pořiněti jeho; matka neslyševši chvělu syna svého a út Bajazetových, pohledla z prku s láskyplným hrdošti na dítě své, když ale sultán, otec jeho, jeho jej co náledovníka svého jmenoval, tu splanulo oko její, zarděla se tvář, řadra se dmula předtého bu-ducenosti, kdy ona, sultanka — Validě vládnoucí bude jmémem syna svého Hse otomanckého.

"Postarám se o to, aby slova tvoje pravdou se stala," leptaia pro sebe s odhodlaností mužnou. Zpomínka na Brusse a na zhouření tamní ale dotknula se co blek Bajazeta, zachvěl se, podivně předtuchy vznikaly maně v duši jeho, a bezděky se vinulo polohlasitě z úst jeho: "Brussa! Abdallah!" — Chvětil tak setrvál v myšlenkách trapnějš, pak potřásl hlavou, jakoby mocně se třásl třil tu s dušou své, přešel si dlani obléže, a úsměv si pobrašval opět na tváři jeho: "Slova dervišova mohou jen lžou děšiti, a já sultán bym se jich lekati měl? Vřtek třetěnce nenaháj z k vysokosti mě, nepoleká junáky mě a ty bojovníky Srbska — Allah!" zaplesal školodilně, "tvá mllost spořivá nad vřzývání proroka tvého, slepotou jej porazil Koory?") jich prorok Issa,**) jich křif ničeho nezmůže proti Mohamedu, proti poloměsici; sami by, spojení, avrotitit mohli Hse otomanckou, a oni bojují pro ni, ba oni sami ochránit tvání její; Allah il Allah, Muhamed rasul Allah!" **) zvolal hlasitě, opět v jistě vítězství se vysmlvil.

Slova jeho probudila Milevu z nadšení jejího ke skutečnosti; ještě jednou se mihnul paprsek radosti v oku jejím, ještě jednou si pohrál úsměch blažeností kolem rtů jejích; maně však zmizely tyto známky, jakové obraznost její o budoucnosti slavné již byla kouzlitila, zmizel i živější ruměnce a tváře její, byla opět chladná, rozvážná, přemřšlejšící o každé obtěži, jižto buď přitomnosti v sobě chová, buď budoucnost v cestu klášti může.

"Stýžela jsem chvělu syna svého z út otcových," pravila na oko povděčně, skoro pokorně, "alyšela jsem i síb tvój, hosudare padláh, že tentěž syn tvój i náš dědicem býti má slávy tvé, a jest to dědictví nebezpečné; vřdyť starší synové tvoji mu závidí, a dobrovolně nepřipustí, aby on se opasal mečem Othmanovým; než to všechno překonáno bude," jistila hlavu hrdf povznesou, "budoucnosti se nelekám, ale—"